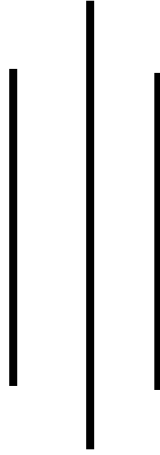

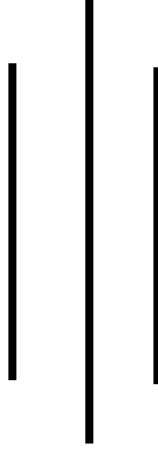

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य

सिदिङ्वा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
साब्लाखु, ताप्लेजुङ
१ नं. प्रदेश, नेपाल

२०७९ साल असार १० गते शुक्रबार उपाध्यक्ष श्री कृष्ण कुमारी कडरीया ज्यूले गाउँसभामा
प्रस्तुत गर्नुभएको

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य

सिदिङ्वा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
साब्लाखु, ताप्लेजुङ
१ नं. प्रदेश, नेपाल

Contact No:- 9807928555 (Chairperson), 9852681171 (Vice Chairperson) 9852660153 (Chief Administrative Officer)

E-mail:-sidingbarmtpj@gmail.com

Facebook:- <http://www.facebook.com/sidingba.rural.municipality>

Website:- <http://www.sidingbamun.gov.np>

खण्ड १ – परिचय र समीक्षा

१.१ पृष्ठभूमी

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

- नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था अनुसार तिन तहको सरकार अन्तर्गत यस सिदिङ्वा गाउँपालिकाको आगामी दिनको सुनौलो भाग्य र भविष्यको मार्गचित्र कोर्नको लागि आ.व. २०७९/०८० को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट यस गरिमामय गाउँसभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्तै गौरवान्वित महशुस गरेको छु ।
- सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नेपालको राष्ट्रिय स्वतन्त्रता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधिनता र स्वाभिमानलाई ध्यानमा राखि जनताको सार्वभौम अधिकार, स्वायत्ता, स्वशासनको अधिकार आत्मासाथ गर्दै नेपालको राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनको लागि नेपाली जनताले पटक पटक गर्दै आएको ऐतिहासिक जनआन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष, त्याग र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहासलाई स्मरण एवम शहिदहरुमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै वेपता र पिडित नागरिकलाई सम्मान गर्दै सामान्ति, निरङ्कुश, केन्द्रिकृत र एकात्मक राज्य व्यवस्थाले सृजना गरेको सबै प्रकारका विभेद र उत्पिडनको अन्त्य गरी बहुजाती, भाषा, संस्कृति तथा भौगोलिक विविधता युक्त विशेषतालाई आत्मासाथ गरी विविधता बिचको एकता सामाजिक, सास्कृतिक ऐक्यवद्धता, सहिष्णुता र सदभावलाई संरक्षण एवम प्रवर्धन गर्दै वर्गिय, जातिय, क्षेत्रिय, भाषा, धर्म, लिङ्ग विचका बिभेद र सबै प्रकारका जातिय छुवाछुतको अन्त्य गरी आर्थिक समनता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समता मुलक समाज निर्माण गर्ने संकल्पका साथ स्वतन्त्र, निष्पक्ष, सक्षम गाउँपालिका र लोकतान्त्रिक मुल्य मान्यतामा आधारित समाज प्रति प्रतिवद्ध रहि समृद्ध गाउँपालिका निर्माणमा जोड गर्दछु । साथै विभिन्न चुनौतीका वावजुद आफ्नो व्यक्तिगत स्वार्थ र जीवन भन्दा माथि उठेर राष्ट्रिय स्वार्थ र आवश्यकताको लागि अहोरात्र खटिनुभएका, अतुलनीय, अवर्णनीय योगदान पुर्याउनुभएका तमाम जनप्रतिनिधि र राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुमा हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
- मिति २०७९/०१/३० गते सम्पन्न स्थानीय तह सदस्य निर्वाचन, २०७९ लाई निष्पक्ष तथा शान्तिपूर्ण ढङ्गले सम्पन्न गर्न योगदान पुऱ्याउने हुने निर्वाचन आयोग नेपाल, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय, यस गाउँपालिकामा स्थापना भएको निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय तथा निर्वाचनमा खटिनुहुने सम्पूर्ण कर्मचारीलाई विशेष कृतज्ञता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
- नेपाल सरकारले **समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली**को उद्देश्य परिकल्पना गरेर विगतमा आफ्ना योजना तथा कार्यक्रमहरु अघि सारेको छ । तसर्थ मैले पनि आज सिदिङ्वा गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट बक्तब्य पेश गर्दा सोही उद्देश्यलाई सहयोग पुग्ने गरी पेश गरेको छु । यस क्षेत्रको सर्वाङ्गीण तथा सन्तुलित विकास गर्दै गाउँबासीहरुको समग्र आर्थिक सामाजिक स्तरमा अभुतपूर्ण रुपमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन गाउँपालिका परिवार लागेको छ । यस गाउँपालिकालाई बालमैत्री, महिलामैत्री, अपागमैत्री, ज्येष्ठ नागरिकमैत्री तथा वातावरणमैत्री गाउँपालिकाको रुपमा विकास गर्दै, सुशासन, पारदर्शिता कायम गर्दै, छिटो छरितो र प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्दै नेपालकै नमुना गाउँपालिकाको रुपमा विकास गर्न हामी दत्तचित्तका साथ लागि परेका छौं । यस कार्यमा सहयोग प्रदान गर्न सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, बुद्धिजिवि, समाजसेवी, गाउँबासी तथा सरोकारवालाहरुको रचनात्मक सहयोगको अपिल गर्दछु ।

- यस सिदिङ्वा गाउँपालिकाको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्राथमिकिकरण तथा तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधानको अनुसूची ८ र ९, नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, १ नं. प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानिकरण, समपुरक, विशेष तथा सशर्त अनुदान, नेपाल सरकारले अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा गरेका प्रतिवद्धताहरू, दीगो विकास लक्ष्य, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका विभिन्न आदेश, निर्देशन तथा परिपत्रहरू, स्थानीय तहको अधिकार तथा कार्य विस्तृतिकरण, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित), स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४, अन्य प्रचलित विद्यमान ऐन कानूनहरू, विभिन्न विषयगत मन्त्रालयहरू, कार्यालयहरू, संघ संस्थाहरू बाट प्राप्त मार्ग निर्देशन, सुझाव तथा अपेक्षा, विभिन्न बिज्ञ, समितिहरूका राय, सल्लाह तथा सुझावहरू तथा आम नागरिकहरूको सुझाव, आम सिदिङ्वाबासीको अपेक्षा समेतलाई हृदयङ्गम गरी यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गरेको छु ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अव म यस गरिमामय सभामा आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ का नीति तथा कार्यक्रमहरूको समीक्षा पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

(क) आर्थिक क्षेत्र

कृषि:-

- सिदिङ्वा गा.पा. अन्तर्गतका सम्पुर्ण अगुवा कृषक तथा व्यावसायिक कृषकहरूको खेती प्रविधिमा सुधार तथा उत्पादन वृद्धिमा थप टेवा पुर्याउने उद्देश्यका साथ ७५% गाउँपालिका अनुदानमा स्प्रेयर २१० वटा र हजारी २१३ वटा वितरण गरिएको छ । यसबाट करिब २०० कृषकहरू लाभान्वित हुनु भएको छ ।
- देशब्यापीरूपमा फैलिएको अमेरिकन फौजीकिरा तथा अन्य वालिमा नोक्सानी पुर्याउने विभिन्न हानिकारक किराहरूबाट यस गाउँपालिकाका बालीनालीलाई बचाउन रासायनिक तथा जैविक विषादी खरिद गरी वितरण गरिएको छ । कार्यक्रमबाट करिब १२०० जना भन्दा बढी कृषकहरूले विभिन्न वालिमा क्षती पुर्याउने किराहरूको व्यवस्थापन तथा नियन्त्रणको लागि विषादी प्राप्त गर्नु भएको छ । खाद्यान्नबालीको बृद्धि विकासको लागि आवश्यक रासायनिक मल वितरणको लागि ४ वटा सहकारीलाई डिलरसिप प्रदान गरी रासायनिक मलको आपूर्ति ब्यबस्थापन गरिएको छ ।
- सिदिङ्वा गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको कृषकहरूलाई सूचिकरण, तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने, परिचयपत्र वितरण गर्ने उद्देश्यले चालु आ.व. २०७८/०७९ को स्विकृत कार्यक्रम अनुसार किसान सूचिकरण कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ । हाल सम्म १२९५ घरधुरी किसान सूचिकरण सहजकर्ताद्वारा सूचिकृत भइसकेको छन ।
- यस गाउँपालिकाको वडा नं. २, ३, ५ र ७ मा सञ्चालन भएको अलैचि पकेट तथा ब्लक कार्यक्रमबाट ३, ५, ८ र २० घन गरी जम्मा २० वटा सिचाई ट्याङ्की निर्माण गरिएको छ । जसबाट वडा नं. २ मा २० घनको १ वटा, वडा नं. ३ मा ३ र ५ घनको ७ वटा, वडा नं. ५ मा ५ र ८ घनको ६ वटा र वडा नं. ७ मा ५ घनको ६ वटा सिचाई ट्याङ्की निर्माण गरिएको छ ।

- सिदिङ्वा गाउँपालिका वडा नं. २ र वडा नं. ४ मा मकै तथा धान पकेट विकास कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानीय कृषि औजार वितरण गर्न काँटा, हसियाँ, कोदालो र कोदालि गरी जम्मा १५३२ थान औजार निर्माणको क्रममा रहेको र निर्माण पश्चात वितरण गरिनेछ ।
- फलफुल, तरकारी, डाले घाँस तथा जडिवुटिको विरुवा वाहिरी क्षेत्रवाट आयात गर्नु पर्दा यस पालिका अन्तर्गतका कृषकहरूको मोटो रकम वाहिरिएको कुरा अवगत गर्दै यस गाउँपालिकावाट विभिन्न प्रजातिका विरुवा निर्यात गरी कृषकहरूको आय वृद्धि गर्ने उद्देश्यले यस गाउँपालिका वडा नं. ४, साब्लाखुमा **नर्सरी स्थापना** गरी संचालनमा ल्याइएको छ ।
- कृषि पेशालाई व्यवसायिक तथा आधुनिकिकरण गर्नको लागी गत आर्थिक वर्ष भित्र १२ वटा कृषि फर्म/कृषक समूहहरू दर्ता तथा २५ वटा कृषि फर्म/कृषक समूहहरू नविकरण गरिएको छ ।

पशु

- सिदिङ्वावासी कृषकहरूलाई पशु स्वास्थ्य व्यवस्थापनका लागी औषधि खरीद गरी वितरण गरिएको छ । यसबाट करिब १५०० जना कृषकहरू प्रत्यक्ष लाभान्वित भई करिब ५००० पशुहरूको स्वास्थ्यमा सुधार भएको अपेक्षा गरिएको छ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका सातै वटा वडामा सञ्चालनमा रहेको डेरी तथा फ्रेसहाउसमा डिफ्रिज, डिजिटल तराजु, क्यान, डेक्क व्यवस्थापन गर्न उद्योग व्यवसाय प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत ५० % अनुदानमा डेरी र फ्रेस हाउसलाई जम्मा रु. ९,००,०००/- लाख अनुदान उपलब्ध गराइएको छ । जसबाट ६ वटा डेरी र ५ वटा फ्रेसहाउस सँगै लागत साझेदारी गरी कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- पशुपालक कृषकहरूको आय आर्जनमा सुधार गर्न उन्नत जातको पशु ल्याइ नश्लसुधार गर्न रु. ७,००,०००/- लाख विनियोजन गरि सातैवटा वडामा बर्णशंकर तथा उन्नत जातको पशु खरिद गरि वितरण कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका कालीखोला, सुरुम्खिम लगायत उच्च हिमाली क्षेत्रमा ठुलाठुला खर्क भएकोले चौरीपालन व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गरी उन र छुपी उत्पादन तर्फ राष्ट्रिय स्तरमा व्यावसायिकता अभिवृद्धि गर्न **सङ्घीय सशर्त अनुदान**को रुपमा प्राप्त भएको **लागत साझेदारीमा** दुध मिसन कार्यक्रम अन्तर्गत सिदिङ्वा गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण चौरी कृषकहरूलाई नश्लसुधार, गोठसुधार, औषधि व्यवस्थापन गर्नको लागी ५०% लागत साझेदारीमा रु. १९,९४,०००/- अनुदान उपलब्ध गराएको छ ।
- बंगुर तथा बाख्रा विकास कार्यक्रमको लागी सिदिङ्वा गाउँपालिका वडा नं. ४, ५ र ६ मा बिर खरिद, औषधि खरिद, खोर निर्माण, खोर सुधार र अन्य उपकरण खरिद गर्न ५०% लागत साझेदारीमा रु. २३,००,०००/- अनुदान उपलब्ध गराई कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- चालु आ.व. २०७८/०७९ मा जेष्ठ मसान्त सम्मको तथ्याङ्क अनुसार २३ वटा पशुपंक्षी व्यवसायमुलक फर्म/समूहहरू नयाँ दर्ता भएका छन् ।

पर्यटन

- पर्यटनका सम्भावनाहरूलाई यथासम्भव खोज, अनुसन्धान, संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्न साथै धार्मिक स्थलहरूको स्तोननी तथा सम्बर्द्धन गरी सिदिङ्वा गाउँपालिकालाई धार्मिक र पर्यटकीय हबको रूपमा विकास गर्न सिदिङ्वा धाम सुधार, माङ्हिम मन्दिर, चमेरेगुफा, तावानागी तिम्लुङ पोखरी पदमार्ग डि.पि.आर. कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- चालु आ.व. २०७८/०७९ मा हुचिले ओडार देखि संजोक डाँडा सम्म, साबिक सादेवा ५ देखि सुवाखोला, पिपले डाँडा देखि एकलेबाज तथा सादेवा फासेबुङ पर्यटकीय पदमार्ग निर्माण भएको छ ।

उद्योग:

- यस गाउँपालिकाको वडा नं. ५ मा रहेको कुटानी पिसानी मिल खरिद तथा घर व्यवस्थापनको लागी ३,३२,०००/- बिनियोजन गरी कार्यक्रम सम्पन्न भइसकेको छ ।
- शसर्त अनुदान अन्तर्गत गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम अन्तर्गत चालु आ.व. २०७८/०७९ मा वडा नं. ६ र वडा नं. ७ मा बिभिन्न सीप विकास कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ ।

(ख) सामाजिक क्षेत्र

शिक्षा:-

- आ.व. २०७८/०७९ मा यस गाउँपालिकाको सबै वडामा गणक नियुक्ति गरी घरधुरी सर्वेक्षण गरी सिदिङ्वा गाउँपालिकाको साक्षरता प्रतिशत निर्धारण गरी यस गाउँपालिकालाई साक्षर गाउँपालिका घोषणा गरिएको छ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको सामुदायिक बिद्यालयहरूको व्यवस्थापकीय क्षमता विकासको लागी विद्यालय व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष तथा प्रधानाध्यापकहरूलाई २ दिने अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरी विद्यालयको व्यवस्थापन सुधार गर्न आवश्यक प्राविधिक र प्रशासनिक सहयोग प्रदान गरिएको छ ।
- विद्यालयहरूमा प्रशासनिक कार्यमा सूचना प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गरी शिक्षक तथा प्रधानाध्यापकहरूलाई गाउँपालिका धार्इरहनुपर्ने झन्झटबाट मुक्त गर्न विभिन्न प्रविधि सँग सम्बन्धित कागज रहित प्रणालि विकास गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको माध्यमिक बिद्यालयहरूमा यस गाउँपालिकाले गैर सरकारी संस्था एच.पि.एफ. संग ४०% प्रतिशत लागत साझेदारी गरी ६ कोठे र ८ कोठे भवन निर्माण गर्ने कार्यक्रम अनुसार २ वटा बिद्यालयमा भवन निर्माण कार्य सम्पन्न भइसकेको छ भने २ वटा विद्यालयमा भवन निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।
- विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सृद्धिकरणको लागि विभिन्न समयमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष र प्रधानाध्यापक सँग बैठक, विद्यालय अनुगमन र पृष्ठपोषण प्रदान गरि शैक्षिक सुधारमा प्रयास गरिएको छ ।
- त्यसै गरी शिक्षालाई समुदायस्तर सम्म नै पुर्याउनको लागि गत आ.व. २०७७/०७८ मा प्रदान गरिएको १९ जना बा.बि.के. अनुदानलाई निरन्तरता दिएको र यसबाट समुदाय स्तर सम्म नै शिक्षाको पहुँच अभिवृद्धि भएको विश्वास लिएको छ ।

- विद्यालयमा भर्ना भएका कक्षा १ देखि ८ सम्मका सबै छात्राहरु तथा दलित विद्यार्थीहरुलाई र कक्षा १ देखि १० सम्मका छात्राहरुलाई छात्रवृत्ति वितरण गर्नको लागि संबन्धित विद्यालयको खातामा पैसा निकासो गरिएको छ ।
- आधारभूत तह (कक्षा – ८) को बार्षिक परीक्षालाई मर्यादित र ब्यबस्थित तरिकाले संचालन गरी प्रमाण पत्र तथा ग्रेड सिट वितरण गरिने क्रममा रहेको छ ।
- स्थानीय स्तरको भाषालाई प्रोत्साहन गर्न **आनिपान भाषा** पढाइरहुनु भएका शिक्षकहरुको प्रोत्साहन स्वरुप अनुदान व्यवस्थापन गराइएको छ ।
- शिक्षा क्षेत्रमा बिनियोजन गरिएकोको सशर्त तथा समानिकरण अनुदानको बजेटलाई **कन्टिन्जेन्सी कट्टी नगरी** कार्यान्वयन गरिएको छ ।
- विद्यालय शैक्षिक गुणस्तर सृष्टिकरण कार्यक्रम अन्तर्गत यस गाउँपालिका अन्तर्गतको सिंहेश्वरी मा.विमा कम्प्युटर ल्याव, बाल कल्याण मा.वि.मा साइन्स ल्याव र भञ्ज्याङ मा.वि.मा लाइब्रेरीको लागी सूचना प्रकाशन गरी सम्झौताको प्रकृया अगाडि बढाइएको छ ।
- सशर्त अनुदान रकमबाट यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरुलाई निःशुल्क सेनिटरी प्याड वितरण गरिएको छ ।

स्वास्थ्य:-

- विश्वव्यापीरूपमा फैलिएको कोरोना भाइरसको नयाँ भेरियन्ट सहितको प्रकोपको कारण यस गाउँपालिका पनि अछुतो रहन सकेन । यस गाउँपालिकामा साउन १ गते देखी हाल सम्ममा जम्मा १८६ जना संक्रमित हुनु भएको छ । जसमध्ये १८६ जना निको हुनु भएको छ भने १ जना ज्यान गएको छ ।
- कोरोना प्रकोप रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धमा विशिष्टिकृत कामकाजहरु - एन्टिजेन टेस्ट गर्ने, कन्ट्याक्ट ट्रेसिङ गर्ने, होम आइसोलेसन किट वितरण गर्ने, सूचना प्रवाह गर्ने, रिपोर्टिङ गर्ने, औषधि लगायतको सामग्री खरिद गर्ने, व्यवस्थापन गर्ने गरी स्वास्थ्य संयोजकको नेतृत्वमा स्वास्थ्य उप संयोजक, अ.हे.व., ल्याव असिस्टेन्ट, अ.न.मि. र का.स. २ जनाको दरबन्दी रहने गरी **कोभिड कन्ट्रोल रुम**को स्थापना गरी संचालनमा ल्याइएको छ । हाल कोरोना प्रकोप कम भएकोले कोभिड कन्ट्रोल रुम बन्द गरिएको छ ।
- कोरोना संक्रमित प्रत्येक ब्यक्तिलाई होम आइसोलेसनमा बसेर पोषिलो खानेकुरा खाई रोग प्रतिरोधात्मक शक्ति बृद्धि गर्नको लागि पोषण खर्च बापत प्रति ब्यक्ति रु. ५,०००।- उपलब्ध गराउने निर्णय बमोजिम २०७८ साउन १ गते देखि हाल सम्ममा ८३ जना संक्रमित ब्यक्तिलाई जम्मा रु. ४,१५,०००।- वितरण गरिएको छ । थप संक्रमित १०३ जनालाई पोषण खर्च बापतको रकम उपलब्ध गराउन बाँकी रहेको छ ।
- कोरोना संक्रमित प्रत्येक ब्यक्तिलाई होम आइसोलेसन किट मार्फत मास्क, स्यानिटाइजर, फस्ट लाईनको औषधि (भिटामिन बि, सि, डि, एन्टिबायोटिक, सिटामोल, प्यान्टप, सिटिजेड आदि), अक्सिमिटर लगायतका सामग्रीहरु वितरण गरिएको छ ।
- राष्ट्रिय खोप कार्यक्रम अन्तर्गत यस गाउँपालिकामा आ.व. २०७८/०७९ मा १५८ जना बालबालिकाले खोप प्राप्त गरेका छन्, जसमध्ये १६२ जना बालबालिकाले पुर्ण खोप प्राप्त गरिसकेका छन् ।

- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका प्रत्येक वडाहरूमा ३५ वटा खोप केन्द्र मार्फत **राष्ट्रिय भिटामिन ए** कार्यक्रम अन्तर्गत २०७८ कार्तिक ६-७ र २०७९ बैशाख ६-७ गरी दुई पटक संचालित कार्यक्रममा ६ महिना देखि ११ महिना सम्मको २३२ जना तथा १ वर्ष देखि ५ वर्ष सम्मको १४२७ जना गरी जम्मा १६५९ जना बालबालिकालाई भिटामिन ए को क्याप्सुल खुवाइएको छ । साथै सोही अभियानमा बालबालिकालाई जुकाको औषधि पनि खुवाइएको छ ।
- यस गाउँपालिकाको सबै वडाको कुल २७ वटा केन्द्रवाट गाउँघर क्लिनिक मार्फत ३९८५ जना सेवाग्राहीले सेवा प्राप्त गर्नु भएको छ ।
- स्वास्थ्य चौकीको भौतिक पूर्वाधार सुधार अन्तर्गत साब्लाखु स्वास्थ्य चौकी मर्मत संभार गरिएको छ । सुरुमखिममा नयाँ भवन निर्माण भइ सञ्चालनमा आएको छ । सामुदायीक स्वास्थ्य इकाई, साब्लाखुको भवन निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।
- गाउँपालिकामा कार्यरत महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई पोसाक भत्ता भुक्तानी गरिएको छ । यातायात खर्च उपलब्ध गराउनु बाकी रहेको छ ।
- बर्थिङ सेन्टरमा नै सुत्केरी गराउने अभियान अन्तर्गत साब्लाखुमा २३ जना र आडखोपमा १९ जना गरी जम्मा ४२ जना गर्भवती महिलाले बर्थिङ सेन्टरमा सुत्केरी गराउनु भएको छ ।
- यस गाउँपालिका स्थित १-७ वडाका १३० जना गर्भवती महिलाहरूको स्वास्थ्य अवस्था जाँच गर्न संबन्धित वडाको स्वास्थ्य चौकीमा नै गई **Rural Ultra Sono Graphy (RUSG) कार्यक्रम** सम्पन्न गरिएको छ ।
- नेपाल सरकारले निशुल्क रुपमा प्रदान गरेको ३५ प्रकारका औषधिहरूलाई बाह्रै महिना चौविसै घन्टा निशुल्क रुपमा उपलब्ध गर्न आवश्यक प्रवन्ध गरिएको छ ।
- गाउँपालिकामा कोहि पनि नागरिकहरू अकालमा ज्यान गुमाउने अवस्था हुन नदिन एम्बुलेन्स सेवा संचालनमा ल्याइएको छ । उक्त एम्बुलेन्स सेवा बापत को २०७८ साउन १ गते देखि २०७९ असार ९ गते सम्ममा १४३ जना मानिसहरूले सेवा लिनु भएको र उक्त सेवा बापत जम्मा ७,७२,३५० रकम राजश्व संकलन गरिएको छ । ६० वर्ष भन्दा माथिका नागरिकहरू तथा वेपत्ता तथा शहिद परिवार र सुत्केरी महिला, कोरोना संक्रमित व्यक्तिलाई छुटको प्रदान गर्ने निति अनुरूप जम्मा ६३,०००/- रकम छुट प्रदान गरिएको छ ।
- साब्लाखु स्वास्थ्य चौकीमा ल्याव सेवा संचालनको लागि एक जना ल्याव असिस्टेन्ट करारमा नियुक्ति गरी ल्याव सेवा संचालनमा ल्याइएको छ ।
- यस गाउँपालिकाको नागरिकहरूले यस आ.व.मा कोरोना प्रकोपको रोकथामको लागि कोभिडिल्ड पहिलो खोप ६ जना, दोस्रो खोप १५ जना, एस्ट्राजेनिका पहिलो खोप ४५४ जना, दोस्रो खोप ६२१ जना बुस्टर डोज ३३४६ जना, मोडर्ना पहिलो खोप १३१९ जना, दोस्रो खोप ९५८ जना, जे.ई. पहिलो खोप ४०१ जना, भेरोसिल पहिलो खोप ६६ जना, दोस्रो खोप १७८ जनाले गरि जम्मा ७३५४ जनाले लगाएका छन् । जसमध्ये १८ बर्ष भन्दा माथिको ५०७७ जना र १२ देखि १७ बर्षको २२७७ जना नागरिकलाई कोरोना बिरुद्धको खोप लगाइसकेको छ ।

खानेपानी:-

- गाउँपालिकाको सुकखाग्रस्त साब्लाखु, आङ्खोप र लिम्बुदिनको विभिन्न स्थानमा खानेपानीको ठूलो सडकटलाई समाधान गर्न बृहत खानेपानी आयोजना र हुडुले खानेपानी आयोजनालाई एकिकृत रूपमा ठेक्का आव्हान गरि कार्यन्वयनको चरणमा रहेको छ । यस कार्यक्रमबाट साब्लाखु, आङ्खोप र लिम्बुदिनको विभिन्न स्थानमा खानेपानी समस्या समाधान हुने अपेक्षा गरिएको छ ।
- विभिन्न समयमा सडक निर्माण, पहिरो जस्ता कारणले क्षति भएको खानेपानी आयोजनाको पाइप खरिदको लागि रु. ७,५०,०००/- रकम बिनियोजन गरिएकोमा ठेक्का प्रकृयाद्वारा उक्त योजना कार्यन्वयनको चरणमा रहेको छ । यसबाट १६००० मिटर विभिन्न साइजको पाइप खरिद हुनेछ ।
- यस गाउँपालिका वडा नं.४, साब्लाखुको सुख्खा क्षेत्रमा सिचाई तथा खानेपानीको लागि काबेली खोला देखि मादिबुङ टावरडाँडा सम्म लिफ्टिङ आयोजनाको डिपिआर सम्पन्न भई ठेक्का मार्फत योजना कार्यन्वयनको चरणमा रहेको छ । यो आयोजनाको लागी विशेष अनुदान १,२०,००,०००/- रकम उपलब्ध भएको छ ।
- आ.व. ७८/०७९ मा यस गाउँपालिका भित्र ३ वटा खानेपानी ट्याङ्की निर्माण तथा मर्मत गरिएको छ । तिन वटा वडामा पाइप खरिदको प्रकृया उपभोक्ता समिति मार्फत अगाडी बढाइएको छ ।

खेलकुद:-

- यस गाउँपालिकाका युवा खेलाडीहरूको प्रतिभा प्रस्फुटन गर्न खेलकुद क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ । फुडलिङ नगरपालिकाले संचालन गरेको मेयरकप अन्तरपालिकास्तरीय भलिबल प्रतियोगिता र सिरिजङ्घा गाउँपालिकामा सञ्चालन भएको पुरुष भलिबल प्रतियोगितामा **प्रथम स्थान** हासिल गरेको छ, त्यसै गरी पाथिभरा याडवरक गाउँपालिका, थेचम्बुले संचालन गरेको पुरुष भलिबल प्रतियोगितामा **द्वितीय स्थान** हासिल गरेको छ ।
- खेलमैदान बिस्तार तथा स्तरोन्नती गर्न फासेबुङ खेलमैदान विस्तार ५,००,०००/-, साब्लाखु खेलमैदान विस्तार ३,००,०००/-, जसोदा आ.वि. पूर्वाधार निर्माण तथा खेलमैदान विस्तार ३,००,०००/-, सिंहदेवी आ.वि. खेलमैदान निर्माण १,५०,०००/- रकम बिनियोजन कार्य सम्पन्न हुने चरणमा रहेको छ ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण:-

- गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने हरेक सेवा सुविधामा महिला, बालबालिका, फरक क्षमता भएका, ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिइएको छ ।
- महिलाहरूको सशक्तिकरणको लागि गाउँपालिकाबाट रु. १५,००,०००/- बिनियोजन गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुने क्रममा रहेको छ ।

(ग) पूर्वाधार क्षेत्र

सडक तथा पुल

- चालु आ.ब. मा १०६ वटा योजना/कार्यक्रमहरूको संज्ञौता भई कार्य भइरहेको अवस्था छ जसमध्ये १७.३ किमि नयाँ ट्यूक खोल्निसकेको छ भने २५.८५ किमि सडकको स्तरनोन्ती भएको छ ।

- पाँचथरको याडवरक गाउँपालिका र सिदिङ्वा गाउँपालिकाको सिमाना कार्तिके देखी साल्बोटे मादिबुङ लिम्बुदिन हुँदै मेहेले सम्म सडक संजालले जोड्नको लागि **कार्तिके साल्बोटे कटुवाल डाँडा मादिबुङ लिम्बुदिन मेहेले सडक विस्तार** आयोजना ठेक्का मार्फत सञ्चलान भईरहेको छ । उक्त क्षेत्रमा रहेका करिब १५०० नागरिकहरूले प्रत्यक्षरूपमा फाइदा लिन सक्नेछन् । मेहेले, लिम्बुदिन, साब्लाखुको तल्लो बेल्टमा रहेका नागरिकहरू थर्पु, गणेशचोक जस्ता ब्यापारिक स्थल आवतजावत गर्न तथा सदरमुकाम फुडलिङमा सरकारी कामकाजमा आवतजावत गर्न तथा झापा, बिराटनगर जान यो मार्ग साविकको मेहेले लिम्बुदिन भञ्ज्याङ जीवनडाँडा कार्तिके भन्दा १० कि.मि. (दुई घन्टा) छिटो हुनेछ । यो योजनाले उक्त क्षेत्रका नागरिकहरूको कृषि जन्य उत्पादन अलैंचि, अम्लिसो, अदुवा, दन्ते ओखर, धान, मकै, कोदो लाई बजारिकरण गरी आर्थिक जीवनस्तर उकास्न समेत मद्दत पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ ।
- सिदिङ्वा गाउँपालिकाको प्रमुख पर्यटकीय स्थल तिम्बुङपोखरीको पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न मटिटार मिचिम श्यामटार हुँदै तिम्बुङपोखरी जोड्ने सडक पहिलो ठेक्का मार्फत ३.०२ कि.मि. स्तरोन्नति तथा दोस्रो ठेक्का मार्फत चावाखोलमा कजवे निर्माण तथा ३०० मिटर बाटो स्तरोन्नती भएको छ । सिदिङ्वा गाउँपालिकाको प्रमुख पर्यटकीय गन्तब्य तथा नेपालकै १०० पर्यटकीय गन्तब्य मध्ये एक रहेको तिम्बुङ पोखरी जोड्ने यो सडक मार्ग आर्थिक, सामाजिक तथा पर्यटकीय दृष्टिकोणले अत्यन्तै महत्वपूर्ण रहेको छ । यो सडकमार्गको निर्माण पश्चात बर्षेनी कम्तिमा ५००० जना पर्यटकहरूको आवागमन हुने अनुमान रहेको छ । जसबाट यस क्षेत्रमा कम्तिमा ५०० जना ब्यक्तिहरूले प्रत्यक्ष रोजगारी पाउनुको साथै होटल ब्यबसाय मार्फत आर्थिक सामाजिक जीवनस्तर पनि उस्कने संभावना रहेको छ ।
- गाउँपालिकाले निर्माण गर्ने सडकको गुणस्तर कायम गर्न नयाँ निर्माण गरिने सडकहरू कम्तिमा पाँच मिटरको चौडाइको हुनु पर्ने, जसमध्ये करिव १ मिटरको भागमा नाली अनिवार्य रूपमा खन्नु पर्ने नीति अनुरूप धेरै जसो सडकहरूमा सो नीति कार्यान्वय गर्न सकिएको भएता पनि केही केही आयोजनाहरूमा भौगोलिक विकटताको कारण नाली खन्न सकिएको छैन । सडक निर्माण पश्चात नाली खन्ने कार्यमा गरिएको अनिवार्यताले गाउँपालिकाले निर्माण गरेको सडकको सूरक्षा, दिगोपना कायम गर्न मद्दत पुग्ने विश्वास लिइएको छ ।

सिँचाई

- संघीय सरकारबाट प्राप्त विशेष अनुदान रु. १,२०,००,०००/- प्राप्त भएकोमा गाउँपालिकाको सुक्खाग्रस्त क्षेत्र साविक साब्लाखु १, २ र ३ मा काबेली खोलाबाट **लिफ्टेड प्रविधिको** प्रयोग गरी खानेपानी तथा सिँचाईको पहुँच स्थापनाको लागि ठेक्का मार्फत योजना कार्यन्वयनको चरणमा रहेको छ ।

भवन तथा शहरी विकास

- नागरिकहरूले सबै भन्दा नजिकको सरकारको रूपमा पहुँच स्थापना गर्ने उद्देश्यका साथ गत आ.ब. मा "वडा कार्यालयको प्रशासनिक भवनको डिजाइनमा एकरूपता ल्याई कम्तिमा तिन ओटा वडाको प्रशासनिक भवन निर्माण कार्य शुरु गरिने" नीति अनुरूप गाउँ कार्यपालिकाको बैठक संख्या ७९-०७-२०७७/७८ मिति २०७७/०९/२९ गतेको

बैठकले वडा कार्यालयको प्रशासनिक भवनको डिजाइन स्विकृत गरी वडा भवनहरु निर्माणको प्रकृया अगाडि बढाइएको छ ।

- गाउँपालिकाद्वारा गत आ.ब. मा तिन ओटा वडाको प्रशासनिक भवन निर्माणको लागि बजेट (क्रमागत) बिनियोजन गरिएकोमा उक्त बजेटमा जि.स.स. ताप्लेजुडद्वारा प्राप्त हुने अनुदान रु. ४० लाख समेत समावेश भएको छ ।
- वडा नं. ५ लिम्बुदिनको हकमा रु. १,६६,३९,८९७।१० को ठेक्का आब्हान गरिएकोमा "बंगलामुखी कन्स्ट्रक्सन, पाँचथर" ले रु. ९२,३५,४२४.२५ मा निर्माण गर्न कबोल गरी निर्माण अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।
- वडा नं. २ सादेवाको हकमा रु. १,७२,७७,०९१।७६ को ठेक्का आब्हान गरिएकोमा "पुजा एन्ड आर डी कन्स्ट्रक्सन, पाँचथर" ले रु. ९७,३१,३९५. १७।- मा निर्माण गर्न कबोल गरी निर्माण कार्य भइरहेको छ ।
- वडा नं. ७ सुरुम्विमको हकमा रु. १,८९,९९,६८४।६६ को ठेक्का आब्हान गरिएकोमा "मानभारा निर्माण सेवा प्रा.लि., ताप्लेजुड" ले रु. १,०५,४२,६०१.३५।- मा निर्माण गर्न कबोल गरी सम्झौता भई निर्माण कार्य भइरहेको छ ।
- गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन निर्माण सम्बन्धमा जानकारी गराउनु पर्दा दुःखका साथ भन्नु पर्छ, जग्गा खोजविन समितिको सिफारिस तथा गाउँपालिकाको निर्णय बमोजिम निशुल्क जग्गा उपलब्ध गराउने जग्गादाताले गाउँपालिका भञ्ज्याङमा सारी सकेपछि बोलि फेरिएकोले जग्गा विवादको कारण गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन निर्माण हुन सकेको छैन ।

(घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र

- यस गाउँपालिकाका नागरिकहरुलाई बाढी, पहिरो जस्ता प्राकृतिक विपदबाट सिर्जित परिस्थितिको व्यवस्थापनको लागि तार जाली खरिद गरी प्रत्येक वडामा वितरण गरिएको छ ।
- गाउँपालिकाका नागरिकहरु मध्ये खोलाले बगाएर, बाढी पहिरोमा परेर, आगलागी लगायतका प्राकृतिक विपत्तिले भएको मृत्युको हकमा गाउँपालिकाले नियमानुसार १ जना नागरिकहरुलाई रु. ५०,०००।- उपलब्ध गराइएको छ ।
- बाढी, पहिरो, आगलागी जस्ता प्राकृतिक प्रकोपबाट घरबार बिहिन भएका यस गाउँपालिका स्थित बिभिन्न ११ जना नागरिकहरुलाई नियमानुसार राहत उपलब्ध गराइएको छ ।
- यस गाउँपालिकाका नागरिक विभिन्न दुर्घटना परि अपाङ्ग भएका ३ जना नागरिकलाई नियमानुसार राहत उपलब्ध गराइएको छ ।

(ङ) संस्थागत विकास सेवा प्रवाह र सुशासन

- गाउँपालिकाका कर्मचारीहरुको सीप, दक्षता, क्षमता तथा अनुभवमा विकास गर्दै प्रभावकारी कार्यसम्पादन गराउन आवश्यक केही तालिम, गोष्ठीको अवसर प्रदान गरिएको छ ।
- स्थानीय सरकारका रुपमा स्थापित गाउँपालिकाको कार्यबोझ र सेवाप्रवाहको विशिष्टता र विविधिकरणलाई मध्यनजर गरी कर्मचारीलाई आफ्नो कार्यप्रति पुर्ण परिचालन गरी सेवाप्रवाहलाई चुस्त र मितव्ययी बनाउन

कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहनको भत्ता दिने नीति लिइएको भएता पनि नेपाल सरकारले राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सबै प्रकारका भत्ताहरू वितरण गर्न नमिल्ने भएकोले उक्त कार्यक्रमलाई गत आ.ब. मा स्थगित गरिएको छ ।

- गाउँपालिकाको शाखागत सञ्चार प्रणालीलाई द्रुतता कायम गर्न इन्टरकम सेवाको सञ्चालन गरिएको छ ।
- सिदिङ्वाबासीको लागि विद्युत आपूर्तिको समस्यालाई मध्यनजर गर्दै बैकल्पिक उर्जाको व्यवस्था गर्न १ नं. प्रदेश सरकार सँग घरेलु सौर्य उर्जा उपकरण अनुदान तर्फको विपन्न वर्ग लक्षित सौर्य उर्जा उज्यालो कार्यक्रम अन्तर्गत निवेदन गरी यस गाउँपालिकाको सातै वटा वडामा सोलार प्यानल सेट वडा कार्यालयबाट वितरण गरियो ।
- आ.व. २०७७/०७८ को नीतिगत तथा असुल उपर गर्नु पर्ने गरी कायम भएको कुल बेरुजु रु. ३,५१,७४०००।- मध्ये रु. ३,३८,५४,०७९ बेरुजु संपरिक्षण गरी लगतकट्टा समेत भएको र गाउँपालिका स्थापना भएदेखि आ.व. २०७६/०७७ सम्म नीतिगत तथा असुल उपर गर्नु पर्ने गरी कायम भएको कुल बेरुजु रकम रु. ४,४९,२७,०००/- मध्ये रु. ३,९४,७०,९८६ बेरुजुको संपरिक्षण भएको छ ।

(च) अन्य

- आ.व. २०७८/०७९ मा न्यायिक समितिमा परेका ४ वटा उजुरी मध्ये एउटाको मिलापत्र भएको छ । त्यसै गरी १ ओटाको म्याद गुज्रेर मुद्दा ढिसमिस भएको छ भने २ वटा उजुरी मेलमिलापको प्रकृत्यामा रहेको छ ।
- गाउँपालिकाको आर्थिक अवस्था कमजोर भएका क्यान्सर, मृगौला पिडित जस्ता ५ जना दीर्घरोगीहरूलाई रु. २,१०,०००।- आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराइएको छ । यस कार्यक्रमको लागि कार्यविधि नै तर्जुमा गरी सहयोग गर्ने मापदण्ड तर्जुमा गरी निरन्तरता प्रदान गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।
- सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम तर्फ यस गाउँपालिका स्थित सम्पूर्ण लाभग्राहीहरूलाई बैकिङ सेवा मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्न लक्षिम बैक लिमिटेडको सहकार्यमा प्रत्येक वडाको टोलटोलमा गई लाभग्राहीको बैक खाता खोली सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैकबाट वितरण गर्न शुरु गरिएको छ । तथापी टाढा-टाढाको लाभग्राहीहरूले भौगोलिक विकाटताको कारण आफैं बैकसम्म आएर भत्ता प्राप्त गर्ने सम्बन्धमा केही गुनासोहरू पनि प्राप्त भएको छ ।
- पञ्जिकरण सम्बन्धि पूरानो १२०९९ अभिलेखलाई सफ्टवेयरमा इन्ट्री गरी डिजिटलाइज्ड गरिसकेको डाटा शुद्धिकरण कार्यभइरहेको छ । यसबाट ब्यक्तिगत घटना दर्ताका पुराना अभिलेखहरू डिजिटल्ली सुरक्षित रहने तथा घटना दर्ताका अभिलेख तथा प्रमाणपत्रहरू हराएमा, च्यातिएमा, भिजेर, जलेर नष्ट भएमा सहज रुपमा नै अभिलेख भेट्न सकिने, जारी गर्न सकिने, रुजु गर्न सकिने विश्वास लिइएको छ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै वडा कार्यालयबाट अनलाइनमा आधारित ब्यक्तिगत घटना दर्ता गर्न सम्बन्धि सरोकारवालाहरूलाई गाउँपालिकामा अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरी अनलाइनमा आधारित ब्यक्तिगत घटना दर्ता भइरहेको छ ।
- गत आ.ब. २०७८।०७९ मा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत प्राप्त कुल रु. ८३,००,०००/- बजेटले १४१ जना बेरोजगार ब्यक्तिहरूलाई दैनिक रु. ५७७ को दरले १०० दिन बराबरको रोजगारी प्रदान गर्नको लागि १९ वटा

आयोजनाहरु संचालन गरिएको छ । यस कार्यक्रमबाट गाउँपालिकाको श्रोत अभावको कारण मर्मत गर्न नसकिएको स्थानीय सडक, गोरेटो, घोडेटोहरु मर्मत संभार हुनुको साथै पूर्वाधार विकास निर्माण तथा मर्मत संभारमा महिला दिदी बहिनीहरु पनि प्रत्यक्षरूपमा संलग्न भई आर्थिक उपार्जन गरेका छन् । गरिब तथा जोखिममा रहेको विपन्न समुदाय र सिमान्तकृत वर्गलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नुको साथै स्थानीय समुदायमा सामाजिक र आर्थिक उन्नतिमा प्रत्यक्ष सहयोग पुगेको विश्वास लिइएको छ ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आ.व. २०७८/०७९ को हाल सम्मको बित्तीय प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्न चाहन्छु ।

- आ.व. २०७८/०७९ मा ३० लाख आन्तरिक राजश्व उठ्ने अनुमान गरिएकोमा हाल सम्ममा रु. २४ लाख ५ हजार २७४.५९ पैसा आन्तरिक राजश्व संकलन गर्न सफल भइएको छ जुन अनुमान भन्दा १९.८३ % घटि रहेको छ ।
- राजश्व बाँडफाँड अन्तर्गत नेपाल सरकारबाट रु. ६ करोड ४ लाख हजार ३० हजार प्राप्त हुनु पर्नेमा हालसम्ममा ४ करोड ७० लाख ७९ हजार १४३.०२ मात्र प्राप्त भएको छ । त्यसै गरी प्रदेश सरकारबाट सवारी कर बाँडफाँडबाट २४ लाख ६९ हजार प्राप्त हुनु पर्नेमा १६ लाख ८५ हजार ८५३.९८ प्राप्त भएको छ ।
- सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान रु. १७ करोड ५० लाख ११ हजार ५४० मध्ये रु ८ करोड २५ हजार ७५३ अर्थात ४५.७२% खर्च भईसकेको छ । बाकी रकम निकासी हुन बाँकी रहेको छ ।
- संघीय सरकार समपुरक अनुदान रु. १ करोड २५ लाख मध्ये रु १३ लाख ७६ हजार ७१२ अर्थात १०.७७% खर्च भएको छ । १ नं. प्रदेश सरकारबाट प्राप्त समपुरक अनुदान रु. १ करोड यातायात पूर्वाधार अन्तर्गत दुई वटा योजनामा रु. ५० लाख, ५० लाख प्राप्त भई कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ ।
- संघीय सरकार विशेष अनुदान रु १ करोड २० लाख प्राप्त भई कार्यक्रम सञ्चालन भई रहेको छ ।
- यस गाउँपालिकाले आ.व. २०७८/०७९ मा बिनियोजन गरेको रु. २२ करोड १७ लाख ४५ हजार ४९ मध्ये रु. ७ करोड ४१ लाख ८२ हजार ४८७ रुपैयाँ २४ पैसा अर्थात ३३.४५ % खर्च भएको छ । जसमध्ये पुंजिगत प्रकृतिको योजना कार्यक्रम अन्तर्गत ११ करोड ७० लाख ४१ हजार मध्ये ३ करोड ६३ लाख १३ हजार १३४ र ८ पैसा अर्थात ३१.०१ % खर्च भएको छ । त्यसै गरी चालु तर्फ प्रशासनिक खर्च र चालु प्रकृतिको कार्यक्रम अन्तर्गत १० करोड ४६ लाख ७४ हजार ४९ मध्ये ३ करोड ७८ लाख ६९ हजार ३५३ रुपैयाँ १६ पैसा अर्थात ३६.१७ % खर्च भएको छ ।
- सामाजिक सुरक्षा तर्फ पहिलो त्रैमासिकमा रु. १००४९४५६ र दोस्रो त्रैमासिकमा रु. १००५६९७२ गरी जम्मा २ करोड १० लाख ६ हजार ४ सय २८ रुपैयाँ निकासी भई खर्च भइसकेको छ । तेस्रो त्रैमासिक र चौथो त्रैमासिकको सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाभग्राहीलाई वितरण गर्न बाँकी रहेको छ ।

खण्ड २ – आगामी आ.व. २०७९।०८० को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म यस गाउँपालिकाको सौच, लक्ष्य, उद्देश्य, अपेक्षित उपलब्धि र नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएको आधारहरु पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

२.१ सौच, लक्ष्य, उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धि

२.१.२ सौच

सिदिङ्वा गाउँपालिकाका गाउँवासीहरुको आधारभूत आवश्यकता पूरा गर्दै विशिष्ट पहिचान सहितको सुन्दर, समृद्ध र उत्कृष्ट गाउँपालिका बनाउने मुख्य सौच रहेको छ ।

२.१.२ लक्ष्य

आर्थिक वर्ष २०७९।०८० को अन्त्यसम्ममा सिदिङ्वा गाउँपालिकामा भौतिक पूर्वाधार, पर्यटन, कृषि, सूचना प्रविधि र सुशासनका क्षेत्रका प्रगतिहरु आम नागरिकले महसुस गर्न सक्ने लक्ष्य लिइएको छ ।

२.१.३ उद्देश्य

सिदिङ्वा गाउँपालिकाबासीले एक वर्षभित्रमा आफ्नो जीवनस्तरमा परिवर्तन भई दैनिक जीवनयापनमा सहजता भएको महसुस गर्नेछन् ।

२.१.४ अपेक्षित उपलब्धि

आ.व. २०७९/८० को अन्त्यसम्ममा देहायका उपलब्धीहरु हासिल गर्न सकिने अपेक्षा राखिएको छ,

- सडक सञ्जालको विस्तार, स्तरोन्नति भई सुरक्षित, गुणस्तरीय र भरपर्दो यातायातको पहुँचमा वृद्धि भएको हुनेछ ।
- सिदिङ्वा गाउँपालिका क्षेत्रमा स्वास्थ्य तथा शिक्षा क्षेत्रमा देखिएका कमी कमजोरीहरुलाई निवारण गर्दै गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा तथा शिक्षाको व्यवस्था उपलब्ध हुनेछ ।
- सिदिङ्वा गाउँपालिकामा गरिदै आएको परम्परागत कृषि प्रणालीमा सुधार ल्याई कृषक, युवा तथा लक्षित वर्ग लाभान्वित हुनेछन् ।
- सार्वजनिक प्रशासनलाई प्रविधि मैत्री चुस्त, दुरुस्त, पारदर्शी, जवाफदेही, भ्रष्टाचारमूक्त बनाउन गुनासो सुनुवाई संयन्त्रलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- न्यायिक समितिले आम नागरिकको विश्वास जित्ने गरी सत्यतथ्यको आधारमा विवादको निरूपण गर्नेछ ।

२.२ वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरू:

- नेपालको संविधानमा व्यवस्था भए अनुसार स्थानीय तहका अधिकारका सूचीकृत विषयहरू ।
- स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित)
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- पन्ध्रौं पञ्चवर्षीय योजना
- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको बजेट बक्तव्य
- दिगो विकासका लक्ष्यहरू
- राजस्व परामर्श समिति, स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति लगायतका समितिबाट प्राप्त राय सुझावहरू ।
- वडा वस्ती स्तरमा भएका छलफलका सुझावहरू एवम संकलन भएका योजना तथा कार्यक्रमहरू ।
- विषयगत समितिबाट प्राप्त राय सुझाव ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अव म यस गरिमामय गाउँसभामा सिदिङ्वा गाउँपालिकाले आ.व. २०७९।०८० मा अख्तियार गर्ने नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

२.२.१ मुलभूत नीति तथा कार्यक्रम:

१. पारदर्शिता, जवाफदेहिता, इमान्दारिता, कर्तव्यनिष्ठता साथ सेवा प्रवाहलाई सुशासनमैत्री, नागरिकमैत्री, भ्रष्टाचार रहित, बेरुजु रहित बनाइनेछ ।
२. गाउँपालिकालाई पूर्णरूपमा विद्युतीकरणको लागि विशेष पहल गरी ४ वर्ष भित्रमा गाउँपालिका भित्रका वडाहरूमा विद्युत प्रसारण लाइन पुर्याइने छ ।
३. सामाजिक तथा पुर्वाधार विकासको लागि शैक्षिक योजना, सडक गुरुयोजना तयार गरी कार्यक्रमहरू अगाडी बढाइनेछ ।
४. श्रम नै उत्पादनको प्रमुख स्रोत भएकोले आम किसानलाई पकेट विकास क्षेत्र मार्फत समेटि सामुहिक खेतिको लागि दक्ष बनाई कृषि क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखी अगाडि बढाइने छ ।
५. कृषि तथा भेटेनरीलाई दिर्घकालिन रूपमा विकास गर्न तथा कृषिलाई दिगोपना दिनको लागि कृषि तथा भेटेनरी गुरुयोजना तयार गरी अगाडी बढाइने छ ।
६. सिदिङ्वा गाउँपालिकाका सम्पूर्ण विद्यालयहरू मध्ये कक्षा १ देखि कक्षा ५ सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीको लागि ट्याकसुट कपडा बितरण गरिनेछ । जसले गरिवी तथा विपन्न वर्गका विद्यार्थीलाई राहत हुने अपेक्षा गरिएको छ ।
७. यस गाउँपालिका भित्र संचालन हुने योजनाहरू, विषयगत कार्यालय, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी / सामुदायीक स्वास्थ्य इकाई, अन्य सरकारी संस्था, गैर सरकारी निकाय र सहकारी संघ र संस्थाको अनुगमन र सुपरिवेक्षणलाई प्रभावकारी तरिकाले अगाडि बढाइने छ ।

८. एकल महिला तथा महिलाहरूलाई नेतृत्व विकास तथा समावेशीताको लागी क्षमता विकास तालिम संचालन गरी अगाडि बढन प्रेरित गरिने छ ।
९. विभिन्न वडामा सहकारी संस्था स्थापना भएपनि दिगो तथा व्यवस्थित गराउन प्रत्येक सहकारीको आर्थिक विभागमा काम गर्ने जिम्मेवार व्यक्तिलाई लेखा तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
१०. सुरुवाती चरणमा स्थानीय स्रोतबाट आर्थिक उत्पादनमा जोड दिन अल्लो प्रशोधन गरी धागो निर्यात गर्ने कार्यको थालनी गरिने छ ।
११. तरकारी खेति गर्ने किसानको उत्पादनको अवस्थालाई मध्यनजर गरी बिग्रिने अवस्था भए संकलन गरी व्यवस्थित गर्न चिस्यान केन्द्रको स्थापना गरिने छ ।
१२. सामाजिक समावेशिकरण बाल बालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, घरेलु हिंसा, बालबिवाह, आर्थिक उत्थान, आकास्मिक सेवा जस्ता विषयलाई जोड दिनको लागी विशेष कार्यक्रम आयोजना गरी सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।
१३. वडा वडामा मेलमिलाप केन्द्रको व्यवस्था र मेलमिलापकर्ताको क्षमता अभिवृद्धि गरी न्यायिक समितिबाट गरिने विवाद निरुपणको कार्यलाई वडा तहमा विस्तार गरिनेछ ।
१४. यस गाउँपालिका भित्र रहेका चमेरे गुफा, तिम्लुङ पोखरी, ढडढङ्गे झरना, सिदिङ्वाधाम तथा विभिन्न धर्मावलम्बिहरूको धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलको प्रचार प्रसारको लागी विभिन्न समयमा विभिन्न कार्यक्रमको आयोजना गरिनेछ ।
१५. खेलकुद विकासको लागी गाउँपालिका तथा वडा स्तरीय खेलकुद आयोजना गरी प्रतिभाशाली खेलाडि उत्पादनमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
१६. गाउँपालिका भित्र संचालन हुने तथा समानिकरण अनुदान तर्फको विद्यालय समेतको विकास निर्माण, भौतिक पूर्वाधारका योजनाहरूमा ३% (तिन प्रतिशत) कन्टिजेन्सी (Contingency Cost) तथा २% (दुई प्रतिशत) मर्मत संभार खर्च काटिनेछ ।
१७. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयलाई विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमको लागी निशुल्क रुपमा जग्गा प्रदान गर्ने जग्गादाताहरूलाई उच्च सम्मान गरिनेछ ।
१८. बर्खे तथा असारे बिकासको बानीलाइ हटाउन आ.ब. को शुरुमा नै बार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना तर्जुमा गरी चैत्र भित्रमा योजना कार्यान्वयन गर्न पहल गरिनेछ ।
१९. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत यस गाउँपालिका अन्तर्गतका सुचिकृत बेरोजगार ब्यक्तिहरूलाई नम्स बमोजिम रोजगारी प्रदान गरिनेछ ।
२०. ठेक्का प्रक्रियावाट सञ्चालन हुने योजनाको लागी उचित निति बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२१. MBBS डाक्टर पढ्न इच्छुक सिदिङ्वाबासी नागरिकहरू मध्ये १ जनालाई गाउँपालिकाले लगानी गर्नेछ । सोको लागी आवश्यक नीति निर्माण गरि छनौट गरि पढाइनेछ ।
२२. सिदिङ्वा गाउँपालिकामा रहेका सम्पूर्ण घरधुरीको प्रत्यक्षरुपमा सर्वेक्षण गरी संकलित विवरणबाट समावेशी योजनाहरू तर्जुमा गरिने, घर नम्बर उपलब्ध गराइने, सम्भव भए सम्मका सेवाहरू प्रविधिको प्रयोग गरी उपलब्ध गराइने छ ।

२३. राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जिकरण बिभागले उपलब्ध गराएको तालिम खाका बमोजिम घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धमा गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयको कर्मचारीहरूको लागि तालिम तथा जनप्रतिनिधिहरूलाई अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२.२.२ क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम:

● आर्थिक विकास:

कृषि तथा पशु विकास:

- Entomology And Soil मिनि ल्याव स्थापना गरिनेछ ।
- सामुहिक खेति विस्तार गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको प्रत्येक वडामा खेतियोग्य जमिन, उपयुक्त वालि तथा पशुपालनको लागी ठाउँ छनौट तथा प्रोफाइल निर्माण गरिनेछ ।
- पुरानो स्थापना भएका नर्सरीहरूलाई संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडामा कृषि तथा पशु उपचार घुम्टि शिविर कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको सामुदायीक विद्यालयहरू मध्येबाट विद्यालय छनौट गरी एक विद्यालय एक करेसाबारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कृषि तथा पशु प्राविधिकहरूलाई आम नागरिकको घरमै गई सेवा प्रवाह गर्न मोबाईल सेवा (Mobile Service) परिचालन गरिनेछ ।
- पशु बिकास तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- रसायनिक मलको खपत कम गरि प्राङ्गारिक खेति विस्तार गरिनेछ ।
- पशु प्राविधिकलाई आवश्यक पर्ने औजार तथा उपकरण खरिद गरि सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त, परिणाममुखि बनाइने छ । साथै पशु स्वास्थ्य प्राथमिक ल्याव स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- पशुपालन लाई प्रोत्साहन गर्न यस गाउँपालिकाको विभिन्न वडामा घाँस विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- पशुपन्छी आदिवाट हुने (रेविज, खोरेत, पिपिआर) रोगका लागी खोप खरिद तथा त्यस्ता रोग रोकथामका लागी अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

पर्यटन:

- स्थानीय पर्यटनका सम्भावनाहरूलाई यथासम्भव खोज अनुसन्धान, संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको प्रवल संभावना रहेको कालिखोलाको तिम्बुङपोखरी जाने पर्यटकहरूलाई लक्षित गर्दै संघीय सरकार सँग लागत साझेदारी गरि तावानागी देखी तिम्बुङ-पोखरी सम्मको पर्यटकीय पदमार्ग तथा पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।

- यस गाउँपालिकामा रहेको पर्यटकीय तथा धार्मिक स्थल सिदिङ्वा धामको लागि धारा नेपाले मोटरबाटो र सिदिङ्वा धाम पर्यटन पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।

उद्योग:

- व्यवसायिक उद्योग सञ्चालन गरी आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले अल्लो धागो प्रसोधन तथा तालिम सञ्चालन गरिनेछ । यसबाट सीप विकास तथा आर्थिक विकासमा टेवापुग्ने अपेक्षा लिएको छु ।
- **सामाजिक बिकास:**

शिक्षा:

- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका बिभिन्न बिद्यालयको कक्षा कोठा, शौचालय, खेलमैदान, सपोर्टवाल लगायत अन्य भौतिक पूर्वाधारहरुको संरचनागत सुधार गर्दै शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिमा जोड दिइनेछ ।
- सशर्त अनुदानको रुपमा प्राप्त भएको माध्यमिक तथा आधारभूत तहमा अंग्रेजी, गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान शिर्षकमा प्राप्त बजेटलाई आवश्यकताको पहिचान गरी वितरण गरिनेछ ।
- माध्यमिक तथा आधारभूत तहमा विज्ञान विषयको शिक्षक नहुँदा विद्यार्थीको भबिष्यमा पर्न जाने असर प्रति संबेदनशिलहुँदै जति पटक विज्ञापन गरे पनि अध्ययन अनुमति पत्र (लाइसेन्स) प्राप्त गरेका विज्ञान शिक्षक भेटाउन नसकिने समस्यालाई समाधान गर्न उपर्युक्त विकल्पहरु बारे ब्यापक छलफल तथा परामर्श गरी उचित ब्यबस्थापनको लागि पहल गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारले विद्यालयका बाल बिकास केन्द्र सहजकर्ताको वृद्धि गरेको तलबलाई हृदयंगम गर्दै विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न वाल बिकास केन्द्रका सहजकर्ता, विद्यालयका कर्मचारी (लेखापाल), कार्यालय सहयोगीहरुले निर्वाह गर्नु भएको भुमिका प्रति उच्च सम्मान गर्दै बाल बिकास सहजकर्ता र कार्यालय सहयोगीलाई मासिक रु. १०,०००/- (दश हजार) र विद्यालय कर्मचारी (लेखापाल) लाई मासिक १५,०००/- (अक्षरुपी पन्ध्र हजार) उपलब्ध गराउने साथै आगामी दिनमा सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गरी निजहरुको तलबभत्ता बृद्धिको लागि पहल गरिनेछ ।
- आधारभूत तह (कक्षा ८) र SEE परीक्षामा गाउँपालिका सर्वोत्कृष्ट हुनु हुने छात्र छात्रा (एक-एक) जनालाई पुरस्कार सहित सम्मान गरिनेछ । साथै SEE परीक्षामा जिल्ला प्रथम हुने विद्यालयलाई पुरस्कारका साथ सम्मान गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको स्थानीय पाठ्यक्रम तथा शिक्षा योजना निर्माण गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका आधारभुत विद्यालय तहका सम्पूर्ण विद्यार्थीहरुलाई ट्र्याकसुट न्यानो कपडा वितरण गरिनेछ ।

- गाउँपालिकाका वासिन्दा नागरिकहरूमध्ये एम.बि.बि.एस. अध्ययन गर्ने विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति प्रदान गरी निजहरूको आर्थिक बोझ हटाउन मद्दत गरिनेछ । यस कार्यक्रमको लागि आवश्यक कानूनी प्रावधानको ब्यबस्था गरी न्युनतम मापदण्ड, तथा शर्तको विषयमा आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

स्वास्थ्य:

- स्वास्थ्य चौकी व्यवस्थापन, बर्थिङ सेन्टरमा आवश्यक उपकरण खरिद, औषधि खरिद, आयुर्वेदिक औषधिको लागी आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै प्रोत्साहनमुल कार्यक्रमहरूको आयोजना मार्फत वडा, वस्ति, टोलस्तरमा उनीहरूको सिप, दक्षता, अनुभवको उच्चतम प्रयोग गर्दै खोप केन्द्रहरूलाई व्यवस्थित ढंगले संचालन गर्न आवश्यक कदम चालिनेछ ।
- ६० बर्ष भन्दा माथिका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई सम्मान जनक विदाई गरिनेछ । गर्भवती महिलाहरूको सम्मानको लागि प्रोत्साहन कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- कोरोना लागायत अन्य माहामरी रोग व्यवस्थापन तथा नियन्त्रणको आकस्मिक कोषको व्यवस्था गरिएको छ ।
- नेपाल सरकारले निशुल्क रुपमा प्रदान गरेको ३५ प्रकारका औषधिहरूलाई बाह्रै महिना चौविसै घन्टा निशुल्क रुपमा उपलब्ध हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भरिका सम्पूर्ण नागरिकलाई स्वास्थ्य सेवामा पहुँच पुर्याउन, स्वास्थ्य सेवा अभिवृद्धि गर्न गाउँपालिकास्तरीयमा विभिन्न स्वास्थ्य शिविर संचालनमा ल्याइनेछ ।
- कम्तिमा एउटा वडामा ८० बर्ष नाघेका ज्येष्ठ नागरिक, पुर्ण अपाङ्गको घरमै गई स्वास्थ्य जाँच गर्न सुरु गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका कोहि पनि नागरिकहरू अकालमा ज्यान गुमाउने अवस्था हुन नदिन संचालन गरिएको एम्बुलेन्स सेवालाई ब्यबस्थित गरिनेछ । उक्त एम्बुलेन्समा ६० बर्ष भन्दा माथीका नागरिकहरू, वेपत्ता तथा शहिद परिवार र सुत्केरी महिलालाई ३०% छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- साब्लाखु स्वास्थ्य चौकीमा बिद्युत सुचारू गरी गत आ.व.मा स्थापना गरिएको ल्यावलाई सुदृढ गरी संचालनमा ल्याइनेछ ।
- गाउँ घरमा हुने सुत्केरी तथा त्यसबाट पर्न सक्ने जोखिमको न्यूनिकरण गर्न थप एक वटा स्वास्थ्य चौकीमा बर्थिङ सेन्टर संचालन गर्न पहल गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई:

- विभिन्न वडामा गाउँपालिकाको विकास निर्माणको काम गर्दा मेशिनले भत्काएका, टुटफुट भएका वा अन्य कुनै कारणले क्षतिभएका खानेपानी आयोजनाको मुहान मर्मत, खानेपानी ट्याङ्की मर्मत तथा बिस्तार गरिनेछ ।

- स्वच्छ खानेपानीमा सिदिङ्वाबासीको पहुँच अभिवृद्धि गर्न विगत आ.व. देखि संचालनमा ल्याइएका खानेपानीको योजना तथा मुल संरक्षणका कार्यक्रमलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

संस्कृति प्रवर्द्धन:

- सिदिङ्वा गाउँपालिकाको कला, संस्कृति, भाषा, धर्म र सम्पदाको संरक्षण एवं विकासलाई जोड दिइनेछ । गाउँपालिकामा रहेका पुरातात्विक महत्वका बस्ती, संरचना, मठ मन्दिर, गुम्बा, माडहिम, चर्च, स्तम्भ, ताम्रपत्र, शिलालेख जस्ता ऐतिहासिक धरोहरको पहिचान गरी संरक्षण गरिनेछ ।
- सिदिङ्वा गाउँपालिकाभित्र रहेको बिभिन्न आदिवासी/जनजातीहरूको भाषा लिपी, संस्कृतिहरूलाई संवर्द्धन गर्न बिभिन्न बिद्यालयहरूमा भाषा प्रशिक्षकको ब्यबस्था गरिनेछ ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

- लैंगिकताको आधारमा कसैलाई भेदभाव गरिने छैन साथै यस गाउँपालिकाले लिने हरेक नीतिहरूमा लैंगिक समानतालाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने हरेक सेवा सुविधामा महिला, बालबालिका, फरक क्षमता भएका, ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।
- महिला, दलित, अपाङ्ग, बालबालिका, अल्पसंख्यकहरूको क्षमता विकास, सशक्तिकरणको लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँघरमा हुने लैंगिक हिंशा, बाल श्रम शोषण, बोक्सी प्रथा, कुरीति, कुप्रथा विरुद्ध सामाजिक सचेतना अभियान सञ्चालन गर्दै समृद्ध एवम हिंशारहित पालिका बनाउन टोल टोलमा "टोल विकास संस्था" हरूलाई परिचालन गरिनेछ ।

➤ पूर्वाधार विकास:

सडक तथा पुल:

- गाउँपालिकाले आ.व. २०७८/०७९ मा गाउँसभाबाट स्विकृत भएको घाटा बजेटलाई आगामी आ.व. २०७९/८० मा रकम अभावको कारण भुक्तानी हुन नसकेका योजना, ठेकेदार र उ.स. लाइ यस आ.व. मा भुक्तानी गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाभित्र रहेको विभिन्न खोलाहरूमा वर्षा समयमा आवतजावत गर्न असहज हुने भएकोले सो खोलाहरूमा कजवे निर्माण गरिने छ ।

- सडक संजाल विस्तार हुन बाँकी वडामा सडक विस्तारको लागि प्राथमिकता दिइनेछ । साविक वडाका सडक संजाल विस्तार हुन बाँकी ठाउँहरूमा सडक संजाल विस्तार गरी स्थानीय नागरिकहरूको आकांक्षालाई सम्बोधन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र आवश्यक क्षेत्रमा पक्की पुल निर्माणको लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरिनेछ । साथै झोलुङ्गे पुलको लागि विस्तृत परियोजना तयार र पुल निर्माणको लागि सम्बन्धित निकाय सँग पहल गरिने छ ।
- पर्यटकीय तथा धार्मिक क्षेत्रहरूमा पर्यटक / धर्मावलम्बिहरूको आगावमनमा सहज पहुँचको व्यवस्था गर्न पदमार्ग / सडक संजालको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको दिर्घकालिन विकासको योजना अनुरूप आवधिक योजना र सडक गुरुयोजना निर्माण गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाले विगत आ.ब. हरूमा निर्माण गरी सकेका सवै सडकहरूको वर्षातको कारण वाढी पहिरो आई सडक अबरुद् हुने भएकोले त्यस्ता सडकहरू आपत्कालिन मर्मत संभार गरी सधैं सुचारु भई रहने व्यवस्था गरिनेछ ।

सिंचाई:

- सुक्खा ग्रस्त क्षेत्रमा लिफ्ट प्रविधिको खानेपानी तथा सिंचाईको लागि आ.व. २०७८/०७९ मा सङ्घीय विशेष अनुदानबाट प्राप्त बजेटलाई दुई वर्ष भित्र निर्माण सम्पन्न हुने गरी कार्यन्वयनको चरणमा रहेको छ ।

भवन तथा शहरी विकास:

- यस गाउँपालिका वडा नं. २, सादेवा र वडा नं. ५, लिम्बुदिनको वडा कार्यालय प्रशासनिक भवन निर्माण अन्तिम चरणमा रहेको छ । त्यस्तै गरेर वडा नं. ७, सुरुखिमको वडा भवन निर्माण कार्य केहि महिनामा सम्पन्न हुनेछ ।
- गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन निर्माणको लागि आ.व. २०७९/०८० मा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन निर्माण गरी प्रदेश तथा सङ्घीय सरकार सँग समन्वय गरी भवन निर्माण कार्य सुरु गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्र अव निर्माण हुने सम्पूर्ण घर भुकम्प प्रतिरोधि मात्र बनाउन लगाइनेछ । यस गाउँपालिका भित्र कुनै पनि घर निर्माण गर्दा आ.व. २०७९/०८० देखि घर नक्सा पास गर्ने प्रकृया अगाडि बढाइने छ ।
- गाउँपालिकाले निर्माण गरेको सडकको राइट अफ वे लाई मिचेर कुनै पनि संरचना बनाउन पाइने छैन । यसरी निर्माण हुने संरचनाहरूलाई निश्चित म्याद कायम गरेर हटाउन आदेश दिइनेछ ।

संचार:

- सिदिङ्वा गाउँपालिकालाई सूचना तथा प्रविधी मैत्री बनाउन गाउँपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, विद्यालय विच नेटवर्क विस्तार गर्न इन्टरनेट जडान गर्न सुरु गरिनेछ । जसबाट प्रविधिमैत्री गाउँपालिका बनाउन टेवा पुग्नेछ ।
- स्वास्थ्य चौकी, विद्यालय, वडा कार्यालय, गाउँपालिकाको कार्यालयमा सूचना, प्रविधिको पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ ।

➤ वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन:

वन तथा भू-संरक्षण:

- सडक किनारामा भूक्षय प्रतिरोधी विरुवाहरु रोपी त्यसको संरक्षण र उपयोग गर्न सम्बन्धित समुदायलाई परिचालन गरिनेछ ।
- पहिरो तथा भूक्षयग्रस्त क्षेत्रहरुमा विरुवा रोपण गरिने, त्यसको संरक्षण र उपयोग कार्यमा टोल विकास संस्थाहरुलाई जिम्मा दिइनेछ ।
- बहुमुल्य तथा लोपोन्मुख जडिबुटी तथा वनस्पतिहरुको संरक्षण र नियमन गरी अबैध चोरी निकासी निरुत्साहित गरिनेछ । त्यस्ता कार्यको लागि पनि टोल विकास संस्थालाई जिम्मेवारी प्रदान गरिनेछ ।

जलवायु परिवर्तन:

- प्राकृतिक तथा मानविय क्रियाकलापबाट सृजित जलवायु परिवर्तनका प्रतिकुल प्रभावहरुलाई न्युनिकरण गरी अनुकूलित कार्यक्रम संचालन मार्फत जैविक विविधता र वातावरण संरक्षण लाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

फोहोरमैला व्यवस्थापन:

- गाउँपालिका क्षेत्रको फोहोरमैला तथा बजार व्यवस्थापन गरी प्रभावकारी रुपमा गाउँपालिकालाई स्वच्छ, हराभरा, सुन्दर राख्न फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि आवश्यक कदम चालिनेछ ।
- फोहोर मैलाको कारणले मानव स्वास्थ्य र पर्यावरणमा पर्न जाने असरलाई घटाउन समय समयमा गाउँपालिकाको तर्फबाट फोहोरमैला व्यवस्थापनका विषयमा चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- बिभिन्न स्थानमा निर्माण भएको सार्वजनिक शौचालयलाई उपर्युक्त विकल्पहरुको छनोट गरी प्रभावकारी रुपमा संचालनमा ल्याइनेछ ।

बजार व्यवस्थापन

- गाउँपालिका भित्र रहेका बजारहरुमा सडक बत्ति बिस्तार गरिनेछ । साथै बजारक्षेत्रहरुको ढल ब्यबस्थापनको लागि विशेष पहल गरिनेछ ।

विपद् व्यवस्थापन:

- यस गाउँपालिकाका नागरिकहरुलाई बाढी, पहिरो जस्ता प्राकृतिक विपद्बाट सिर्जित परिस्थितिको ब्यवस्थापन तथा प्राकृतिक विपद् कम गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिने छ ।
- प्राकृतिक प्रकोपको कारण घरबार बिहिन भएका ब्यक्तिहरुलाई उचित राहतको ब्यबस्था गरिनेछ ।

➤ संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह:

मानव संशाधन विकास:

- गाउँपालिकाका कर्मचारीहरूको सीप, दक्षता, क्षमता तथा अनुभवमा विकास गर्दै प्रभावकारी कार्यसम्पादन गराउन आवश्यक बिभिन्न प्रकारको तालिम, गोष्ठी, सेमिनार तथा आन्तरिक भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्थानीय सरकारका रूपमा स्थापित गाउँपालिकाको कार्यबोझ र सेवाप्रवाहको विशिष्टता र विविधिकरणलाई मध्यनजर गरी कर्मचारीलाई आफ्नो कार्य प्रति पुर्ण परिचालन गरी सेवाप्रवाहलाई चुस्त र मितव्ययी बनाउन कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गर्न पहल गरिनेछ ।
- स्थानिय कार्यक्रमको दिगो कार्यान्वयन तथा संघियतामा नागरीकको पहुच पुऱ्याउने उदेश्यका साथ टोल बिकास समितिको अवधारण अघि सारिएको छ ।
- यस गाउँपालिकाको संगठन संरचना (O&M) तयार पारिनेछ ।
- यस गाउँपालिका काम गर्ने राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूले स्थानीय तहको कार्यबोझलाई महशुस गर्दै देखाउनु भएको कार्यसम्पादनको मुल्यांकन गर्दै उचित मापदण्डको आधारमा कर्मचारीलाई सम्मान गरिनेछ । साथै कमजोर कार्यसम्पादन प्रस्तुत गर्ने कर्मचारीहरूलाई पृष्ठपोषण प्रदान गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्नुको साथै कानूनी मापदण्ड बिपरित कामकाज गर्ने कर्मचारीलाई कानून अनुसार उपचार गरिनेछ ।

सेवा प्रवाहमा विद्युतीय सूचना प्रविधिको प्रयोग:

- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवामा विद्युतीय सूचना प्रविधिको अत्याधिक प्रयोग गर्दै सेवा प्रवाहलाई सरल, छिटो, छरितो र उपलब्धि मुलक बनाइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका प्रत्येक वडा कार्यालयहरूमा विद्युतिय सूचना प्रणालीका माध्यमबाट अनलाइन मार्फत सेवा प्रवाह गरिने व्यवस्था मिलाउनेछ ।
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयमा विद्युत आपुर्तिको समस्यालाई मध्यनजर गर्दै बैकल्पिक उर्जाको व्यवस्था गरिनेछ ।

वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन:

राजस्व परिचालन:

- आम जनतालाई कर तथा राजश्वको महत्वका बारेमा जनचेतना बिस्तार गरिनेछ । साथै कर तिर्नु नागरिकको पहिलो कर्तव्य हो र उक्त रकम स्थानीय सरकारले लोककल्याणकारी क्षेत्रमा आवश्यकताका आधारमा पारदर्शी रूपमा खर्च गर्ने जानकारी गराइ जनतालाई करप्रति प्रतिबद्ध गराइ आन्तरीक आमदानीलाई बढोत्तरी गरिनेछ ।
- करका थप दायरा तथा स्रोतको पहिचान गरी कर संकलन कार्यलाई व्यवस्थित तथा सजिलो बनाउन गाउँघरमा नै गई कर संकलन अभियान संचालन गरिनेछ ।
- जनसंख्या, प्राकृतिक स्रोतको आधारमा धेरै राजश्व संकलन गर्ने वडालाई थप अनुदान रकम उपलब्ध गरिनेछ ।
- एकिकृत सम्पत्ति कर व्यवस्थापन प्रणालि लागु गरिनेछ ।

बेरुजु फर्छ्यौट:

- यस गाउँपालिकालाई बेरुजु रहित गाउँपालिका बनाइनेछ । साथै गाउँपालिका तथा वडामा रहेको बेरुजुहरु नियमानुसार असुल उपर गरिनेछ । समयमै वेरुजु असुल उपर गर्ने व्यक्ति संस्थालाई उचित पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ । वेरुजु असुलीलाई कडाइका साथ अवलम्बन गरी बेरुजु रहित गाउँपालिका बनाइनेछ ।

सार्वजनिक सुनुवाई र सुशासन:-

- गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवाको समय समयमा सार्वजनिक सुनुवाई गरी सुशासनको प्रत्याभुति दिलाइनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट प्रवाह भएको सेवाको बारेमा सार्वजनिक परीक्षण गरी सार्वजनिक गरिनेछ ।

सामाजिक सुरक्षा भत्ता:-

- यस गाउँपालिकामा बैंकिङ प्रणालीबाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्न शुरु गरिएको भएता पनि भौगोलिक विकटताको कारण कालिखोला, सादेवा, मेहेले, सुरुम्खिमका लाभग्राहीहरुलाई आफैं बैंक सम्म आएर भत्ता निकासो गर्न कठिनाई भएको भनि गुनासो प्राप्त भएकोले सो सम्बन्धमा सरोकारवाला निकायहरु संग आवश्यक संमन्वयका लागी आवश्यक कदम चालिएको छ ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म यस गाउँपालिकाको आ.व. २०७९।०८० को बार्षिक बजेट प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. यस आर्थिक वर्ष २०७९।०८० को लागी अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोत मध्ये आन्तरिक आयबाट रु. ३४ लाख १२ हजार ६ सय ८० अनुमान गरिएको छ । नेपाल सरकारबाट बित्तीय समानिकरण शिर्षकमा प्राप्त अनुदान रु. ११ करोड ४ लाख, सशर्त अनुदान शिर्षकमा प्राप्त अनुदान रु. १६ करोड ४१ लाख ५०, समपुरक अनुदान शिर्षकमा प्राप्त अनुदान रु. १ करोड र विशेष अनुदान शिर्षकमा प्राप्त अनुदान रु. १ करोड ५५ लाख रहेको छ, भने राजश्व वाँडफाँड बाट रु. ७ करोड ३२ लाख ४ हजार प्राप्त हुने भएको छ । १ नं. प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानिकरण शिर्षकमा रु. ५९ लाख ५६ हजार,सशर्त अनुदानमा रु. १ लाख २३ हजार, समपुरक अनुदानमा रु. १ करोड, त्यसै गरी सवारी साधन करको राजश्व वाँडफाँडबाट रु. २४ लाख ६१ हजार ३४० प्राप्त हुने भएको छ । यसरी यस आ.व. २०७९।०८० को लागी कूल रु. ३९ करोड ५१ लाख ५७ हजार ७० रुपैयाको बजेट विनियोजन गरेको छु । कुल विनियोजन मध्ये गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयको प्रशासनिक खर्च तर्फ रु. ७ करोड ९२ लाख १ हजार २० रुपैया (अर्थात २० प्रतिशत) र बिकास निर्माणका योजना/कार्यक्रम तर्फ ३१ करोड ६० लाख ७९ हजार (अर्थात ८० प्रतिशत) विनियोजन गरेको छु । जसमध्ये चालु प्रकृतिको योजना कार्यक्रममा रु. २३ करोड ९३ लाख ७८ हजार २० रुपैया (अर्थात ६०.९ %) विनियोजन गरेको छु भने पुंजिगत प्रकृतिको योजनाको लागि रु. १५ करोड ५४ लाख ५४ हजार (अर्थात ३९.१ %) विनियोजन गरेको छु ।
२. सशर्त अनुदान अन्तर्गत सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने रु. १६ करोड ४१ लाख र प्रदेशबाट प्राप्त हुने रु. १ लाख २३ लाई सोही योजना/कार्यक्रममा खर्च हुने गरी विनियोजन गरेको छु । समपुरक अनुदान अन्तर्गत सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने रु. १ करोड र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने रु. १ करोडमा नियमानुसार गाउँपालिकाको समेत लागत साझेदारीमा संबन्धित शिर्षकको योजनामा नै कार्यान्वयन गर्ने गरी विनियोजन गरेको छु ।

३. समपुरक अनुदान अन्तर्गत सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने बजेट रु. १ करोड र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने बजेट रु. १ करोडमा नियमानुसार गाउँपालिकाको साझेदारी निश्चित गरी सोही शिर्षकमा नै कार्यान्वयन हुने गरी विनियोजन गरेको छु ।
४. सङ्घीय सरकारले उपलब्ध गराएको विशेष अनुदान बापतको १ करोड ५५ लाख बजेटलाई सोही आयोजनामा कार्यान्वयन गर्ने गरी विनियोजन गरेको छु ।
५. १ नं. प्रदेश सरकारले तर्जुमा गरेको स्थानीय तहको पदाधिकारीको सेवा सुविधा संवन्धि ऐनमा उल्लेख भएको सेवा सुविधा पाउने गरी जनप्रतिनिधिको सेवा सुविधाको लागि एकमुष्ट रु. ६० लाख २ हजार विनियोजन गरेको छु ।
६. सङ्घीय तथा प्रादेशिक सरकारले उपलब्ध गराएको समपुरक अनुदान, सहयोगी दातृ निकायहरू (एच.पि.एफ लगायत) संग पेश भएका प्रस्तावना तथा कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम साझेदारी कार्यक्रमहरू संचालन गर्नको समपुरक कोष (Matching Fund) को लागि रु २ करोड २४ लाख ६ हजार विनियोजन गरेको छु ।
७. बिषयगत क्षेत्रमा कार्यक्रम अनुसार छुट्याइएको बजेट अनुसुचिमा उल्लेख गरेको छु । यहाँ म शिर्षक अनुसार विनियोजित रकम मात्र प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

❖ आर्थिक विकास :

यस अन्तर्गत कृषि, पशु, पर्यटन, उद्योग, सहकारीको लागि एकमुष्ट ४ करोड १५ लाख बिनियोजन गरेको छु ।

❖ सामाजिक विकास:

सामाजिक विकास तर्फ शिक्षा, स्वास्थ्य, खानपानी तथा सरसफाई, सास्कृतिक प्रवर्द्धन, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, महिला बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, दलित आदिवासीमा जम्मा रु. १ करोड १८ लाख ६ हजार ४ सय बिनियोजन गरेको छु ।

❖ पुर्वाधार विकास तर्फ:

सडक, पुल, सिचाई, भवन, सहरीविकास, उर्जा, लघु तथा साना विद्युत, सञ्चारको लागि जम्मा ५ करोड १३ लाख ४६ हजार बिनियोजन गरेको छु ।

❖ वन तथा वातावरण:

वन तथा भुसंरक्षण, जलाधार संरक्षण, जलवायु परिवर्तन, फोहोर मैला व्यवस्थापन, जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, विपद् व्यवस्थापनको लागि जम्मा रु. २९ लाख ६० हजार बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

❖ सुसासन तथा संस्थागत विकास:

मानव संसाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, राजस्व परिचालन, वित्तिय जोखिम न्युनिकरण, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, आन्तरिक र अन्तिम लेखा परिक्षण, बेरुजु फछ्यौट, सेवा प्रवाह मापदण्ड निर्धारण, सेवा प्रवाहमा विद्युतिय सुचना प्रविधिको प्रयोग नागरिक सर्वेक्षण र अन्तरनिकाय समन्वय जस्ता क्षेत्रमा जम्मा रु. २ करोड ७१ लाख ४३ हजार ६ सय विनियोजन गरेको छु ।

सम्मनित सभाका सभाध्यक्ष महोदय,

- यस बजेटको कार्यान्वयनबाट यस गाउँपालिकाको भविष्य उज्वल हुनुको साथै समृद्ध तथा विकसित बन्नेछ र सिदिङ्वाबासी तमाम दाजु भाई दिदी बिहानीको आय आर्जनमा वृद्धि हुंदै नेपाल सरकारले लिएको "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली" भन्ने नारा साकार हुनेछ भन्ने अपेक्षा लिएको छु । बजेटको कार्यान्वयनको लागि समग्र सरकारी, गैरसरकारी संघ संस्था, आम जनसमुदाय, वुद्धिजिवि, नागरिक समाज, राजनीतिक दल लगायत सबैले प्रभावकारी ढंगले आफ्नो भुमिका निर्वाह गर्नु हुनेछ भन्ने आशा, विश्वास लिएको छु ।
- अन्त्यमा प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्न प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्णमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद !! नमस्कार!!